

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

• HVAR 8 DAG •

ILLUSTRERADT

PRINSEN AV NEDERLÄNDERNA HÅLSAR SCOUTER Å SLOTTETS BORGGÅRD. — PRESSFOTO.

23:DJE ÅRG.

DEN 24 SEPTEMBER 1922.

N:O 52.

Foto. Florman, Stockholm

A.C. Muntz

Kliché: Göts Bildgrä & Klichéanstalt, Gbg.

Stockholms stads förutvarande, högt förtjänade byggnadschef, civilingenjören Otto Alrutz, uppnådde den 15 september den höga åldern av åttio år.

Axel Otto Alrutz härstammar från en tysk släkt, vilken med husläkaren hos preussiske ministern i Stockholm, kirurgie licentiaten Johan Christoffer Henrik Alrutz år 1783 inkom hit till Sverige och sedan skänkt vårt land flera framstående män. Själv föddes Otto Alrutz den 15 september 1842 i Grisslehamn, där hans fader, kaptenlöjtnanten Edmund Reinhold Alrutz, då var lotskapten. Modern var Carolina Sofia Sjöman. Efter att ha åtnjutit undervisning i Maria Magdalena högre lärdomsskola genomgick han teknologiska institutet, varifrån han utexaminerades 1862.

De båda närmaste åren hade han anställning som posthavande ingenjör vid byggandet av Sandhammars fyrar i Skåne och vid nybyggnader å Landsorts fyrplats. Efter att därefter 1864—65 ha tjänstgjort som posthavande ingenjör vid anläggningen av Jönköpings vattenledning antogs han från den 1 februari 1866 till underingenjör vid Stockholms stads vattenledningsverk, för vilket han blev chef med ingången av år 1871. Följande år blev han tillika chef för stadens gatu- och trumbyggnadsarbeten samt blev 1873 brandadjutant.

Brandväsendet tog nu Alrutz' intresse så starkt till fånga, att han redan med 1874 års utgång lämnade gatu- och kloakväsendet i andra händer. Han utarbetade ett helt nytt förslag till ordnandet av eldsläckningsväsendet i huvudstaden, vilket i allt huvudsakligt följdes vid nyorganisationen 1875 och hade till följd hans egen utnämning till brandsinspektör 1876. På denna plats kvarstod han i icke mindre än tjugo år. Hans verksamhet i brandväsendets tjänst hade betydelse icke blott för Stockholm, utan indirekt även för hela landet genom de föredömen, som här gävos i avseende på brandattiralj och andra anordningar. Av Stockholms stads brandsäkringskontor fick han också som ett erkännande mottaga såväl dess stora silvermedalj som dess lilla guldmedalj.

Under tiden förestod Alrutz alltjämt vattenledningsverket, vilket givetvis fortfarande var i åtnjutande av hans särskilda intresse, även sedan han vid 1895 års början utnämnts till Stockholms stads byggnadschef. Efter hans förslag och under hans ledning utvidgades det år 1861 anlagda vattenledningsverket vid Årstaviken och utfördes vattenreservoarer å Södermalm, i Vanadisunden och Stadshagen. Redan år 1884 införde han en fortlöpande kemisk analys av vattnet efter E. Franklands metod, vilken vattenkontroll blott tre år senare utvidgades och fullständigades med även bakteriologiska undersökningar. I sina årsredogörelser lämnade han värdefulla upplysningar om sina erfarenheter i fråga om vattnets filtrering och analysering. Också togs hans sakkunskap i vidsträckt omfattning i anspråk jämväl på en mängd andra orter, att nämna t. ex. i Västerås, Mariestad, Nyköping, Härnösand, Östersund, Skellefteå och Viborg i Finland. Även vid statens hospitalsbyggnader drog man fördel av hans vidsträckt erfarenheter inom vatten- och avloppsledningstekniken. Efter sin utnämning till byggnadschef hade han högsta överinseendet vid utförandet av det storartade vattenledningsverket å Norsborg.

Annars har Alrutz, som naturligt är, kommit att utöva inflytande i sin egenskap av byggnadschef på ett mycket stort antal av de byggnadsverk, som präglade de sista årtiondenas Stockholm. Sålunda hade han överinseendet av byggandet av Djurgårdsbron 1895—97 och av St Eriksbron 1903—06. Vid den sistnämnda kom för första gången i vårt land s. k. pneu-

matisk grundläggning till användning. Vidare inföll under hans tid Stadsgårdshammens utvidgande och uppförandet av ett tullpackhus därstädes. Ett flertal polis- och brandstationer härröra från hans arbetsledning och detsamma är fallet med många utvidgningar av sjukhus och försörjningsinrättningar. Särskilt förtjänar nämnas uppförandet av det allmänna läroverket på Kungsholmen. Ävenledes bör erinras om de bostadshus åt stadens arbetare, genom vilka Stockholm i visst hänseende blev ett föregångssamhälle. Därjämte utarbetades under Alrutz' ledning förslag till Hammarby-leden, uppfartsvägar å Södermalm, utvidgning av Värtahamnen, genombrytning av Kungsgatan, många andra att förtiga, alla vittnande om hans tekniska insikt och lika samvetsgranna som sakkunniga omdömesförmåga. Från alla sidor tillvann sig Alrutz också det största erkännande icke blott för sin skicklighet utan också för den praktiska läggning och den redliga karaktär, som kommo till synes i all hans gärning.

Till sina underlydande stod Alrutz städse i det bästa förhållande. Några av våra främsta väg- och vattenbyggare — att nämna t. ex. generaldirektör F. V. Hansen och landshövding Gösta Malm — ha gjort sina första lärospån som ingenjörer under hans ledning. Även menige arbetare värderade honom högt för hans välvilja och rättvisa. Visserligen undgingos lika litet i Stockholm som annorstädes helt konflikter och då kommunalarbetarnes krav på kollektivavtal icke ansågs kunna beviljas, tillspetsade sig ett tag mot slutet av hans bana förhållandena nog så skarpt. Motståndet mot kollektivavtal fotade sig ju emellertid på det kommunala området på helt andra och mera vägande grunder än inom den enskilda industrien och i varje fall måste ju även de missnöjde medgiva, att det var kommunens och icke sitt eget intresse han därvid trodde sig förpliktad bevaka.

Den 1 juni 1908 avgick Alrutz som byggnadschef efter att i över fyrtyotivå år ha varit i Stockholms stads tjänst. Men därmed voro hans arbeten för stadens räkning ingalunda till ända. I ytterligare nära fyra år tjänstgjorde han nämligen som rådgivande ingenjör och överkontrollant vid anläggningen av Stockholms stads slakthus, som bekant den största och modernast utrustade anläggningen i sitt slag i hela Norden.

Den energi, som Alrutz lade i dagen under sitt långvariga och betydelsefulla arbete å ämbetets vägnar, och de mångsidiga och krävande uppgifter, som där ställdes på honom, förmådde ej hindra honom att ägna tid och varmt intresse åt sociala och humanitära strävanden, varom den verksamhet i styrelser för sjukhem och anstalter, som han ända in i höga ålderdomen i stor omfattning utövade, ger otvetydiga vittnesbörd. Så sent som 1908 mottog han sålunda ledamotskap i styrelsen för Stockholms sjukhem och följande år även i direktionen över Danvikens hospital. År 1911 blev han jämväl medlem i styrelsen för Gowenii minne. Redan år 1898 hade han tagit plats i styrelsen för konung Oscar II:s och drottning Sofias guldbroloppsminne.

Bland utmärkelser, som — förutom höga in- och utländska ordnar — tillfallit Alrutz, må särskilt nämnas Svenska Trädgårdsföreningens guldmedalj, ett erkännande för det intresse han lagt i dagen för föreningens strävanden och som särskilt tagit sig uttryck i hans omtanke om Stockholms stads prydnade med planteringar, gräsmattor och blomstergrupper.

År 1869 ingick Alrutz äktenskap med Anna Mathilda Charlotta Benckert, dotter av riksgäldskamreraren H. T. Benckert och hans maka Carolina Zetterberg.

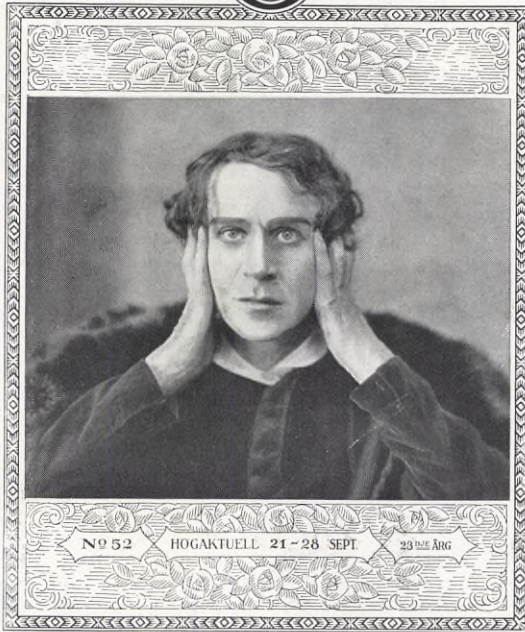
Till bild å sid. 830.

Fru Lydia Hedberg — Bergslagsmor — den populära svenska turnésångerskan har, uppmuntrad av den framgång hennes första resa i F. S. medförde, i dagarna företagit en andra turné till Amerika. Färden kommer att via Chicago gå genom Minnesotas svenska samhällen, genom Canada och ut mot Stilla havskusten. Vid jultiden tänker sig fru Hedberg vara i Californien, varifrån färden på nyåret fortsättes österut genom Utas', Nebraskas, Kansas', Colorados svenska samhällen och därifrån ånyo upp till Chicago samt genom Pennsylvania, Ohio och genom New Englands stater. Säsom vi veta avser fru Hedbergs turné till den nya världen främst att genom äktsvenska gamla visor bringa våra landsmän därute en kärkommen hälsning från det gamla tosterlandet.

*

Det svenska konungaparets höga gäster, *Drottning Wilhelmina av Nederländerna* och hennes gemål, *prins Heinrich*, lämnade den 12 september

24 September 1922. Lösnummer 35 öre
HVAR 8 DAG
 •ILLUSTR• •MAGASIN•

OMSLAGSVIGNETT TILL FÖRELIGGANDE N:R 52.

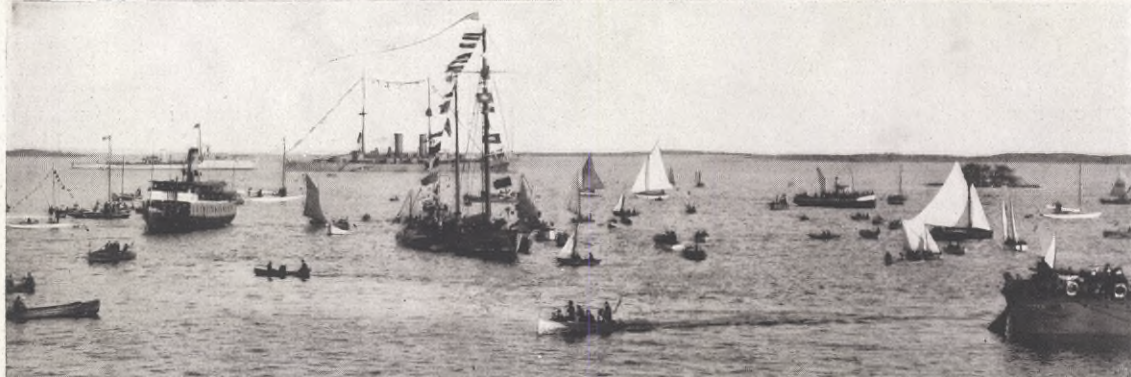
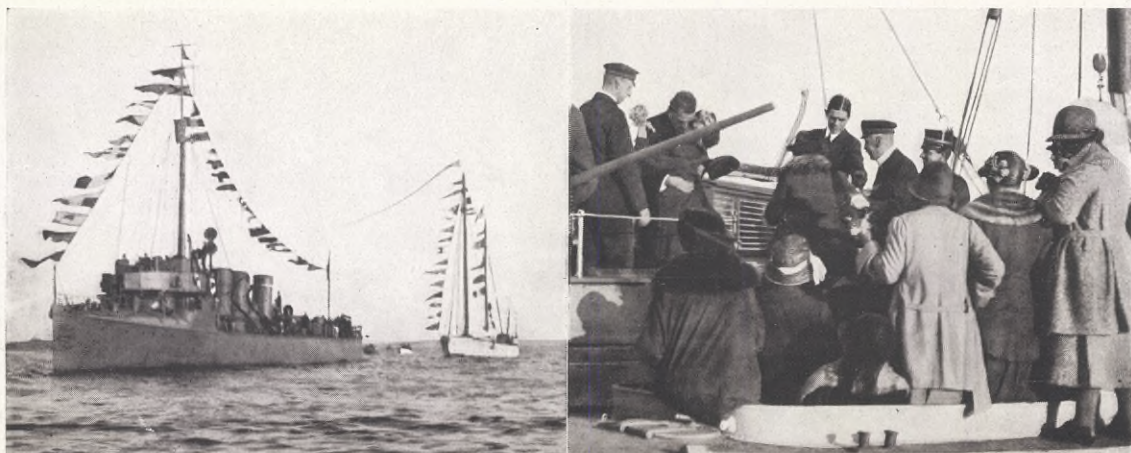
I mörkbrun dubbeltonfärg.
 En karaktärsbild av Ingolf Schanche som Hamlet av fotograf Wilsø, Kristiania. Till gästspelet i Stockholm. Se nr 51.

åter vår huvudstad efter en vistelse, som, får man hoppas, varit nog så angenäm men säkerligen också rätt ansträngande. Ett kungligt extratåg stod redo på Centralstationen och ehuru avskedet icke, på gästernas egen begäran, beretts officiell karaktär, hade dock på perrongen vid tiden för avresan församlats en lysande skara honoratiories, medlemmar av nederländska legationen och generalkonsulatet samt av hovstaterna. Drottningen av Sverige hade rest i förväg till stationen för att säga Nederländernas drottning farväl och likaså hade i den kungliga väntsalen infunnit sig hertiginnan av Västergötland och prinsessan Märta samt hertigen av Nerike. I en fyrspädd galavagn med två förordare åkte drottning Wilhelmina i sällskap med konungen till stationen och i en efterföljande vagn syntes prins

Forts. å sid. 825.

DROTTNING WILHELMINA OCH GEMAL BESE PRINS EUGENS VILLA Å VALDEMARSUDDE. Infälld en förstoring ur bilden visande drottning:n och prins Eugen. — (Pressfoto.) Klische: Gots Stibyrd & Klischeematall, Gbg.

Hörfoto Karlson, Karlskrona.

Klitcht Aug. Sjöbergs Klitchanat., Gbg

"FIDRA" INLÖPER I KARLSKRONA den 11 september. Överst t. v.: Jagaren Sigurd, som gått Fidra tillmötes, bogserar in världsomsegelaren å Karlskrona redd; t. h.: Chefens, löjtnant Sune Tamm, föräldrar och övriga anförvanter till de hemkomna gå ombord å "Fidra". Fotos. Karlson, Karlskrona. Därunder: "FIDRA" ANKRAR Å REDDEN. I bakgrunden synas pansarbåten "Drottning Viktoria" och den italienske jagaren "San Martino". Foto. Johanson, Karlskrona. Nederst: LANDSTIGNINGEN. Chef, officerare och besättning å "Fidra" mötas av statens och stadens myndigheter. Fr. v.: Landshövdingen greve A. H. Wachtmeister, vice-amiralen greve C. A. Ehrenswärd och borgmästaren H. Schultz.

Jakten "Fidra", den svenska världsomsegelaren, har åter efter nära två års farofyllda färder nått fäderneslandet. Med jubel hälsad av stora åskådarskaror

inseglade jakten nämligen den 11 september till Karlskrona, varifrån färden även anträtts den 25 s. m. 1920. Jagaren Sigurd, med ett stort antal av Fidra-
Forts. å sid. 829.

INVIGNING AV ARBOGA NYA RÅD-
HUS. Foto. Brun, Arboga.

föremål för en genomgripande restaurering, under vilken dock dess gamla rika kultur- och skönhetsvärden omsorgsfullt tillvaratagits, är en historiskt märklig byggnad, då det nämligen ursprungligen varit en gammal klosterkyrka, som av den store riksbyggaren Gustav Vasa gjordes till rådhus. — Å bilden t. h. synes i den tillfälligt resta klockstapeln den gamla Helgeandsklockan.

Foto. Angel, Arboga.

Klickat: Aug. Sjöbergs Klichéanst., Gbg

WIKS SLOTT, i dagarne inköpt av Uppsala läns landsting för att dit förlägga Upplands folkhögskola.

Foto. J. Anderson, Uppsala. Klickat: Sjöberg, Gbg.

Pressfoto.

SAMARAEXPEDITIONEN återkommen till Stockholm den 17 sept.
Se denna ärg n:r 6.

Till bild å sid. 824.

Tre av de största dagliga tidningarne i Norden, Svenska Dagbladet i Stockholm, Aftenposten i Kristiania och Berlingske Tidende i Köpenhamn, ha gemensamt anordnat några så kallade "Nordiska dagar" i de respektive huvudstäderna, varvid dessa under de angenämast tänkbara former visades för gäster från de två andra länderna. För Stockholms del hade dessa dagar förlagts till 15—17 september och här var det givetvis *Svenska Dagbladet*, som utövade det älskvärdaste värdskap och på ett verkligt storartat sätt arrangerat för resenärernas trevnad, förströelse och kulturella utbyte av färdern. Ankomstdagens stora händelse blev bilkortegen runt staden och Djurgården, i vilken deltog icke mindre än 156 rikt flagg- och på annat sätt prydda bilar, samtliga ställda till

Efter fotografi

Kliché: Göteborg, Öbg.

FRU EINA EKMAN född Pripp, Göteborg, som under Stockholms allm. lawn tennis-klubbs nationella tävlingar eröfvade 1:a pris i enkelspel för damer och därvid besegrade den nykreeade innehavarinna av svenska mästerskapet, fröken Vera Bendz i Malmö. — Fru Ekman har fört vid de stora sommartävlingarne på Särö dokumenterat sig som en av våra yppersta spelare. Sålunda vann hon 1:a pris i open single öfver fröken Magnusson och 1:a pris i handicap mixed med mr. G. Därtill ett flertal 1:a och 2:a pris vid olika tillfällen.

förfogande av privata bilägare. — Den så lyckligt genomförda idén förtjänade utan tvivel att bli till en permanent institution, ty vid sidan om det angenäma och underhållande som dylika sammanträffanden mellan brödrarfolken i och för sig innebära, är den bättre förståelse dem emellan som dylika tillfällen erbjuda en ömsesidig vinst av betydelse.

*

Vid de storartade idrottstävlingar, som avhölls på Stadion i Stockholm den 10—12 september, sågo ej mindre än tre nya världsrekord dagen. Nämligen den fenomenale finske löparen Paavo Nurmi rekord å 5,000 meter med 14 min. 35,3 sek. och å tre eng. mil med en tid av 14 min. 08,4 sek. samt slutligen vår svenske Sven Lundgrens världsrekord å 500 meter, tid 1.05.5 min. Av dessa bör alldeles särskilt omnämnas Nurmis prestation, vilken är att betrakta som fullständigt enastående. 1912 under de Olympiska spelen i Stockholm satte hans landsman Hannes Kolehmainen det då för oppnåeligt ansedda rekordet 14 min. 36.6 under den allra hårdaste konkurrens in på själva målsnöret. Nurmi däremot löpte hela sträckan i splendid isolation, sedan han redan från början gått ifrån de två svenska medtävlare, men lyckades alltså att, utan någon pressande medtävlare, tack vare en okuvlig energi ytterligare pressa tiden med 1.3 sek. Det är ej mycket, synes det för en utomstående, men varje litet idrottsintresserad inser vilken fabelaktig prestation detta är och instämmer nog i omdömet att Nurmi är "alla tiders störste löpare".

Pressfoto.

Kliché: Sjöberg, Öbg.

PAAVO NURMI, den fenomenale finske löparen, som vid tävlingarne å Stadion i Stockholm den 10—12 sept. satte nytt världsrekord å 5,000 meter med 14 min. 35,3 sek. och å 3 eng. mil med 14 min. 08,4 sek. Finnen Hannes Kolehmainens berömda rekord vid Olymp. spelen 1912 var 14 min. 36,6 sek. å 5,000 m.

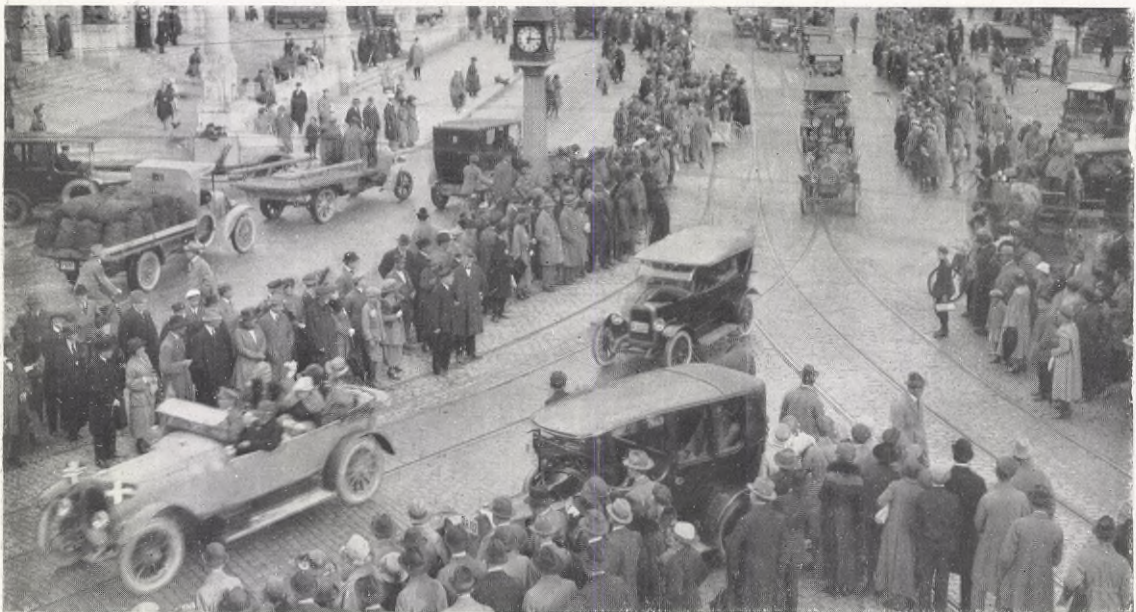

Foto. Ellqvist, Stockholm

Kliché: Göteborg, Öbg.

DEN AV SVENSKA DAGBLADET ANORDNADE STORA BILKORTEGEN FÖR DE STOCKHOLMSBESÖKANDE NORSKA OCH DANSKA JOURNALISTERNAS M. FL. Kortegen passerar Nybroplan.

Forts. fr. sid. 821.

Heinrich, ledsagad av kronprinsen och prins Wilhelm. Följde så sviten i en talrik mängd vagnar och hela vägen där den sätliga kortegen för fram ljödo kraftiga hurrarop från de i ko npakta mas-sor samlade folkskarorna. Neder-ländernas härskarinna och hennes gemål ha i alldeles sällsynt grad under den korta tid de vistats här förstått att tillvinna sig allmänna sympatier och popularitet.

Inne på Centralstationens per-rong bildades häck av trupper från Svea livgarde.

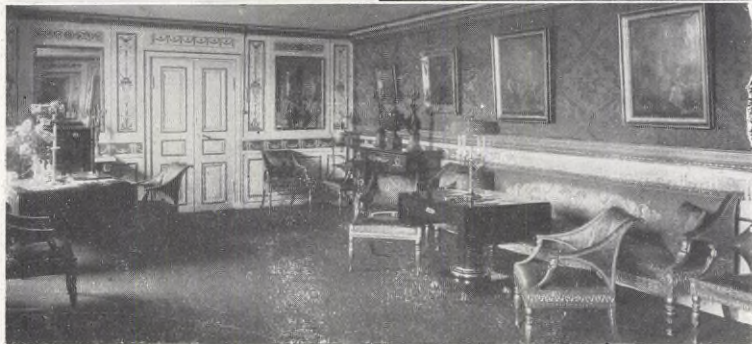
I den kungliga väntsalen skedde det synnerligen hjärtliga avskedet mellan vår konung och drottning samt övriga medlemmar av vårt

Vidst. bild: BONBONNIÈRE AV EMALJ-ERAT SILVER av konungen övverräckt till drottningen av Nederländerna vid avresan såsom minne av besöket. Bon-bonnièren, som utgått från hovjuvelera-e-firman Hallbergs atelier, är utförd i blå emalj och krönt med en kunglig krona. Runt om löper en cicelerad guld-bård med drottning Wilhelminas krönte namnchiffer i lila emalj.

Därunder: SVENSK-NEDERLÄNSKA FÖRENINGENS ADRESS TILL DROTTNING WILHELMINA.

Nedest: INTERIÖREN FRAN DEN AV DROTTNING WILHELMINA DISPO-NERADE VÅNINGEN I K. SLOTTET.

Efter fotografier.

Kliche: Gots, Öbg.

Vid drottning Wilhelminas av Nederländerna besök i Stockholm överlämnade Svensk-Nederländ ska Föreningen genom kom-mendör Hans Ericson en stil-full adress i rik gulddornering å marmorerat kalvskinn. Adressen, som utgått från Hovbokbindare Gust. Hedbergs officin, har målats och textats av fröken Berta Svens-son.

konungahus och de höga gästerna. Innan drottning Wilhelmina steg upp i sin vagn frambar hon ännu en gång ett varmt tack till konungen och drottningen och tog avsked av dem. Då tåget satte sig i rö-relse utbringades av överståthål-lare Hederstierna ett leve för drott-ningen av Nederländerna, vilket besvarades med kraftiga hurrarop.

De furstliga gästerna företogo nu med extratåget en tre dagars färd genom Mellansverige och in-träffade i Kristiania den 15 sept.

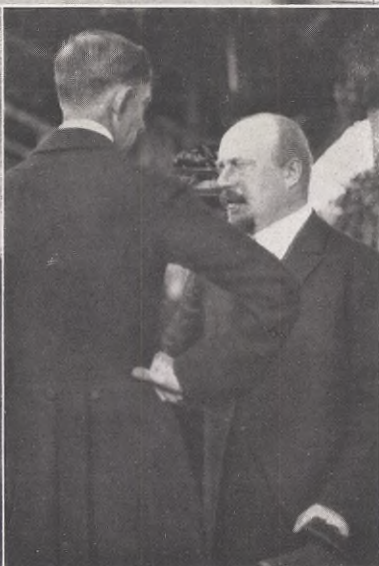

VID AVRESAN FRÅN
CENTRALSTATIONEN
Överst: Konung Gustaf
och drottning Wilhelmina
ankomma i gala-
ekipaget till stationen.

Därunder: Konung Gustaf
och drottning Wilhelmina,
prinsengemälen och drottning
Viktoria, prins Eugen och
prinsessan Ingeborg samt
prins Wilhelm m. fl. å
perrongen.

Nederst: fr. v. Konung Gustaf
och — i mitten —
drottning Viktoria taga
farväl av drottning Wilhelmina;
t. h. prinsengemälen och prins
Wilhelm.

Text å sid. 821.

Precesfotos.

Kliché: Göts Bildbyrå & Klichéanstalt, Gbg

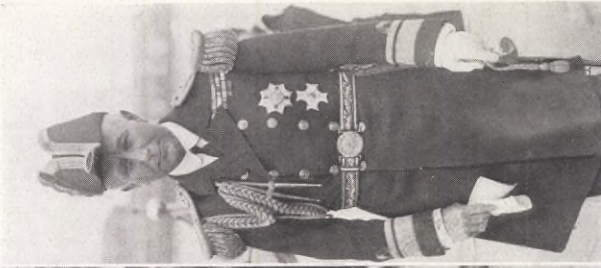
PRINS GEORGE MED EN ENGELSK ESKADER I STOCKHOLM.

PRINS GEORGE.
Engelska konungaparets fjärde son, medföljer som matshipman jagären "Mackay". Efter ett nylagt porträtt hos Vandyk, London.
Klubb: Sjöbergs Öb.

KONUNG GUSTAF, I FÖRD ENGELSK AMIRALSUNIFORM, AVLÄGGER BESÖK Å AMIRALSFARTYGET "DELDHI". Konungen anländer till Skeppsholmen för att å slupen "Eugen" föras ombord. Tjänstgörande högre befäl med stationsbefälhavaren, viceamiral W. Dyrssen i spetsen, hälsar konungen. T. h. general Uggla och statsrådet P. A. Hansson (croit). — *Klubb: Sjöbergs Öb.*

Efter följande Klubb: Sjöbergs Öb.
REAR-ADMIRAL SIR HUBERT G. BRAND, chef för den engelska eskadern.

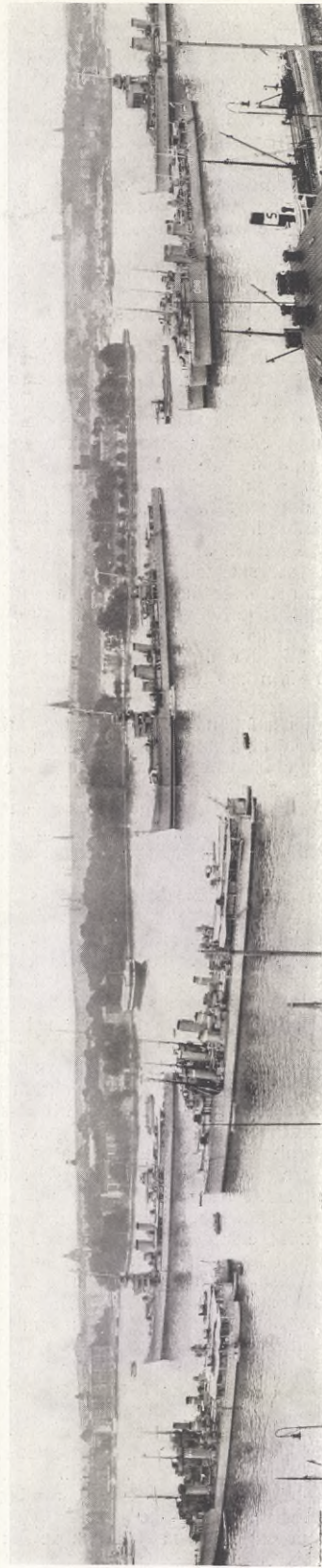

Foto. Klippmål, Stockholm.

DEN STORA ENGELSKA ESKADERN Å STOCKHOLMS STRÖM. — Text å sid. 629.

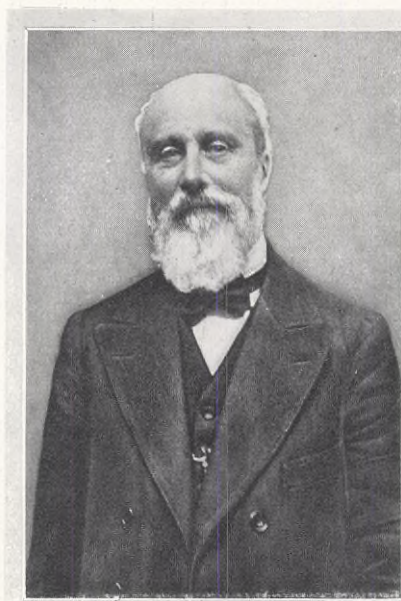
Attände Aug. Sjöbergs Klubbans, Öb.

Pierre Duhem, författaren till det i artikeln å omslaget omtalade märkliga historiska verket, var professor i teoretisk fysik vid universitetet i Bordeaux och ett känt namn på termodynamikens område. Han avled år 1916, endast 55 år gammal, efterlämnande bl. a. det nämnda arbetet ofullbordat.

Man blir ju något förvånad vid att höra, att det är en professor i detta det subtilaste bland naturvetenskapliga ämnen, vilket annars brukar helt kräva sin man och mera till, som har åstadkommit ett betydande kulturhistoriskt verk och detta icke genom endast nya synpunkter på en känd utveckling utan tydligen framför allt genom bearbetande av så att säga historiskt råmaterial. Än mera förvånad blir man vid att se i den franska vetenskapsakademiens minnesskrift över honom, att han dessutom rört sig på mekanikens och kemiens områden och varit en framstående teoretiker av den kunskapsteoretiska skola, som måhända är populärt bekant i samband med namnet Henri Poincaré. Även med förbigående av de vid franska personhyllningar vanliga blomsterhörarne framgår det av nämnda minnesskrift, att han måste ha varit en märklig person, en enastående förening av humanist, matematiker och naturvetenskapsman, erinrande om de stora renässansgestalterna, om vilka ju också hans yttre något påminner.

Redan från skolåldern humanistiskt intresserad och mäktigt de bägge klassiska språken, ägnade han en stor del av sitt liv åt forskningar i naturvetenskapernas historia. Det var icke något dilletanteri utan en livsuppgift och ett studium "å dragande kall": för honom voro fysikens principer i första hand icke arbetsregler eller i yttrevärlden liggande egenskaper utan produkter av mänskligt tankeliv, vilka rätt förstås först i den historiska belysningen. — Utom fråga har han ju rätt. — Han har skrivit ett ytterst intressant arbete om ursprunget till vissa av mekanikens ledande principer: "Les Origines de la Statique" i två volymer och ägnat Leonardo da Vinci, ett annat om tre volymer "à ceux qu'il a lus et à ceux qui l'ont lu". Såsom allmänt resultat visar han, att de idéer, för vilka många av renässansens och följande århundradens stora vetenskapsmän blivit berömda — t. ex. Leonardo, Galilei, Descartes, Pascal m. fl. — ingalunda äro nya med dem utan gå tillbaka till de medeltida forskningskolorna, och i flera fall, så t. ex. ifråga om Leonardo och Copernicus, ha de tydligt fått sina idéer direkt därifrån genom muntlig eller skriftlig tradition.

I sina historiska forskningar gick han alltid tillbaka till originalmaterialet så långt det var möjligt, och han synes ha haft en enastående tur att kunna komma åt både kända och okända medeltida handskrifter ur mera eller mindre bekanta bibliotek. De fem utgivna volymerna av det i art. å omslaget nämnda stora historiska verket: "Le Système du Monde. Histoire des doctrines cosmologiques de Platon à Copernic", som kanske är hans huvudarbete, vilar på undersökningen av icke mindre än 65 olika handskrifter ur Va-

Efter porträtt.

PIERRE DUHEM.

1861—1916.

Alloté: Sjöberg, Gog.

tikanens bibliotek, Bibliothèque Nationale i Paris, kardinal Mazarins efterlämnade bibliotek, municipalbiblioteken i Bordeaux, Amiens, Lyon, Chartres m. fl., förutom ett stort antal inkunabler och tryck från 1500- och 1600-talen. Varje volym är på ca 550 sidor, och hela verket var beräknat till 10 å 12 volymer, av vilka 8 äro fullt färdiga; de tre sista ligga i manuskript hos franska vetenskapsakademien och synas icke ha kunnat tryckas ännu i brist på medel — tyvärr, ty de äro säkert de intressantaste. Såsom nämnt å annat ställe är det, som han i detta arbete framlägger om medeltida astronomisk forskning och om spekulationer över världens byggnad i samband därmed, veturligen alldeles obekant förut; det finnes ej minsta antydning därom i våra historiska astronomiska framställningar, och det vill även synas av våra vanliga kulturhistoriska framställningar av medeltiden som om man — i jämförelse med de av Duhem framlagda

fakta — underskattat dess fria forskning och fria tänkande.

Egendomligt nog synes detta verk vara alldeles obeaktat i våra nordiska länder, åtminstone vad gäller offentliga uttryck därför, och det synes likaledes vara obekant i den astronomiska litteraturen; jag har över huvud icke sett det anföras, utom i Frankrikes egna publikationer, annat än i en bekant fransk-italiensk kulturtidskrift. — Kan detta bero på att det icke är skrivet av en fackman på det historiska området eller på den speciella titeln? Den lilla skissen i art. å omslaget ger mycket litet aning om den rikedom på föreställningar och vanföreställningar, som Duhem återger från medeltidens senare skeden, huru trädarne knyts mellan kloster och lärdomssäten med de klassiska skrifternas spridning, om hela det rika, pulserande andliga liv, som verkligen synes hava rätt då, fastän det ej nådde högre uttryck. Jag tror, att många skulle vara intresserade om någon fackman på det humanistiska området ville åtaga sig att penetrera verket och giva oss en skildring av den kultur-epok, som då var, och som torde vara föga populärt bekant. En icke fackman drunknar nästan i det digra verket.

Med detta vår 23:dje årgångs sista nummer ett varmt tack till alla för Hvar 8 Dag intresserade.

HVAR 8 DAG.

Redaktion — Expedition — Annonstryck.

Kvartalsprenumeranter erinras om vikten av att omedelbart förnya prenumerationen. Prenumerera å närmaste postanstalt.

Till bilder å sid. 827.

Ännu ett utländskt örlogsbesök har Stockholm detta år fått mottaga då nämligen den 14 september en stor engelsk eskader på icke mindre än 14 fartyg, fem kryssare och nio jagare, förankrade på Strömmen. De fem kryssarna äro Delhi med eskaderchefen, konteramiralen sir Hubert G. Brand, ombord, vidare Danae, Dauntless, Dragon och Dunedin. Samtliga dessa fartyg äro på 4,650 ton, ha en maskinstyrka på 40,000 hk:er och äga den allra modernaste utrustning. Jagarna äro Mackay på 1,800 ton samt Valorous, Vampire, Vansittart, Venomous, Volunteer, Whitshed, Woolston och Walsey, samtliga på 1,325 ton. Ombord på Mackay, chefsfartyget för jagarflottiljen, befinner sig engelska konungaparets fjärde son, prins George, i egen skap av midshipman, en grad ungefär motsvarande vår fänrik. Eskadern kommer nu närmast från Helsingfors och avgår härifrån den 19 till Köpenhamn och Göteborg.

Den första välkomsthälsningen ägnades eskadern vid passerandet genom Ox djupet, då salut gavs från Oscar-Fredriksborgs fästning. Vid ankringen på Strömmen saluterade det engelska amiralsskeppet, besvarat med 21 skott från det lilla batteriet på Kastellholmen. Strax efter ankomsten gav konungen lunch å slottet för prins George varjämte inbjudits prins Wilhelm, Englands härvarande minister Barclay, eskaderchefen sir Hubert Brand, statsrådet Per Albin Hansson samt ett flertal högre svenska och engelska officerare. Senare på dagen avlade också konungen, iförd engelsk amiralsuniform, besök ombord å chefsfartyget Delhi, varvid salut gavs från såväl fartygets egna kanoner som från Kastellholmen.

En mängd festligheter ha givetvis gått av stapeln till de främmande örlogsmännens ära.

"FIDRA." Forts. fr. sid. 822.

männens anhöriga ombord, gick vid tolvtiden ut till Estens ljudboj för att redan där hälsa de lågsvaga resenärerna välkomna och bogsera jakten i hamn. Då "Fidra" på eftermiddagen blev synlig möttes den också av hjärtliga applåder, levan och hälsningar såväl från jagaren som från en flygbåt, vilken även gått "Fidra" till mötes. Hyllningarna fortsattes, den ena flaggprydda båten efter den andra slöt sig till föregångarna och vid inloppet i hamnen räknade det festliga tåget hundratals båtar.

Den officiella mottagningshögtidligheten fick ett synnerligen stämmingsfullt förlopp. Fidramännen med befälhavaren löjtnant Sune Tamm i spetsen landstego och gjorde uppställning på kajen, varefter amiralen greve Ehrensvärd å konungens vägnar tilldelade "Fidras" befäl Vasaordens riddartecken samt besättningen Vasamedaljen. De sålunda till Vasariddare utnämnda äro befälhavaren löjtnant Sune Tamm, löjtnanterna U. Thorburn, T. Grill, N. van Rijswijk, T. Simonsson och godsägaren S. Tamm. Hälsningstal höllas av landshövdingen, greve Axel Wachtmeister, borgmästare Henning Schultz och chefen ombord på den italienska kryssaren San Martino, förre italienske marinattachén i Stockholm, greve M. Gravina. Löjtnant Sune Tamm svarade i ett av varm fosterlandskärlek buret tal, varefter den vackra högtidligheten avslutades med Du gamla, du fria, unisont sjungen. Även senare och icke blott i Karlskrona utan också i Stockholm hava festligheter anordnats till ära för de kända färdemännen efter deras storstilade sportsbragd.

Till bild å sid. 834.

En sällsam och vacker sägen knyter sig till den lilla syditalienska staden Loretos madonnabild och kyrka. I domkyrkans mitt befinner sig nämligen den s. k. casa santa (Den Heliga Hyddan), enligt sägen

det hus i Nazaret, där Jungfru Maria föddes och bodde under hela sin levnad. Efter hennes död förändrade apostlarna hyddan till en liten kyrka, men då turkarna sedan eter mer än tusen år (1291) hotade det heliga rummet med förstörelse, förde änglar med himmelens hjälp kyrkan över land och hav ända upp till trakten av Fiume och därifrån över till Italien. Så fick Loreto en av sin kyrkas största skatter. Den andra var en i cederträ skuren och med ädelstenar rikt smyckad madonnabild, vilken sades vara arbetad av ingen mindre än aposteln Lukas själv. Under århundraden vallfärdade pilgrimer till dessa märkliga och heliga ting och då kriget kom, utsåg påven Loretos madonna till flygarnes särskilda beskyddarinna. Men en fruktansvärd eldsvåda krävde några år senare även madonnabilden bland sina offer och man har därför nu låtit förfärdiga en ny, men i gammal stil hållen bild, vilken högtidligen invigts av påven i Rom.

För färden till den gamla uppställningsplatsen hade påven, som i mångt och mycket visar sig vara en man med modernt uppfattningssätt, ställt sin nya bil (se nr 50) till förfogande. En ståtlig bilprocession förde alltså madonnabilden, överallt hälsad och följd av befolkningens välsignelser och böner, över slätter och berg fram mot Adriatiska havet, i vars närhet Loreto är beläget. Bilden eskorterades av påvens närmaste man, kardinal Gasparri, jämte fem andra kardinaler och färden tog ca 20 timmar i anspråk. Vid framkomsten till Loreto installerades bilden högtidligen i domkyrkan, allt under det att en stor flygskader kretsade över dömen.

Den glänsande fest, som sedan avhölls i Palazzo Apostolico, nu kungligt palats, betecknas allmänt som ett viktigt steg mot försoning i den gamla striden mellan stat och kyrka i Italien.

T. v. PRESIDENTEN HAVENSTEIN I TYSKA RIKSBANKEN som i London förhandlar angående Bank of Englands garanti för inlösen av tyska skattkamarväxlar, lämnade som säkerhet för anstånd med skadeståndslitvord till Belgien.

T. h. M. HERRIOT, f. minister och nu borgmästare i Lyon, har jämte ett antal radikalsocialistiska deputerade över Berlin begivit sig till Moskva i och för ekonomiska och politiska förhandlingar med sovjet. — Efter JOURNALIER. — Kliché: Coës, Öbg.

Fr. s. Allard, Gbg.
FÖRSTUPPFÖRANDE PÅ LORENSBERGSTEATERN I GÖTEBORG. "Bröllopsdagar" av Paul Géraldy. T. v. Fröken Doris Nelson (Fru Evelyn) och herr Nils Asther (Max Hamelin) i 1:a akten; t. h. Fröken Doris Nelson (Fru Evelyn) och fru Lotten Seelg-Sandgren (fru Hamelin). — Text å sid. 833.

FRU GÖTA LJUNGBERG VID K. TEATERN I STOCKHOLM. I dagarne engagerad vid Metropolitan Opera House i New York från jan. 1924. Efter porträtt, Kläckat Göta, Gbg.

Amalias (Maskeradbalen) partier. Sångerskans främsta arbete blir nu att inöva samtliga dessa roller på originalspråken, vilket som bekant är en fordran vid Metropolitan. — Fru Ljungberg började sina studier vid operaskolan för endast åtta år sedan och debuterade fyra år senare på operascenen, dels som Gudrun i Ragnarök, dels som Elisabeth i Tannhäuser. Bland de roller hon sedermera innehåft och gjort mest lycka i märkas Margareta i Faust, Santuzza i På Sicilien, Eurydice i Orfeus i underjorden samt nu senast Tosca.

Att bli engagerad till Metropolitan Opera House i Newyork, världens för närvarande främsta operascen torde väl vara en bland de största utmärkelser som kan komma en sångartist i vår tid till del. Under senaste år är det emellertid icke så få av våra sångare och sångerskor som kommit i åtnjutande av denna ära och nu senast är det fru Göta Ljungberg, en av Stockholmsoperans allra främsta yngre krafter. Fr. o. m. januari 1924 kommer hon att uppträda på den berömda amerikanska sångscenen, till att börja med under fyra månader, med sju kvällar i månaden.

Hon skall utföra Elsas, Elisabeths, Isoldes, Sieglindes, Kundrys, Toscas, Aidas samt

FRU LYDIA HEDBERG — "BERGSLAGSMOR" — har i dagarne startat sin andra turné till Förenta Staterna med ett populärt program med vilket den förtärflika uttolkerskan av gamla och nya svenska sånger och låtar säkerligen skall vinna nya framgångar bland minnesgoda svensk-amerikanare. — Text å sid. 821. — Kläckat Sjöberg, Gbg.

VECKANS PORTRÄTTGALLERI

C. M. H. FALLENIUS.
Nyutnämnd generallöjtnant.*

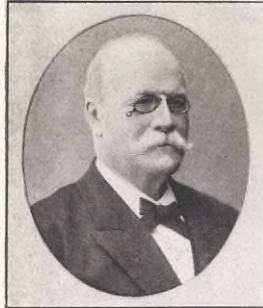
P. A. L. R. HAMMARSKIÖLD.
Nyutnämnd överste och chef
för Svea artilleriregemente.*

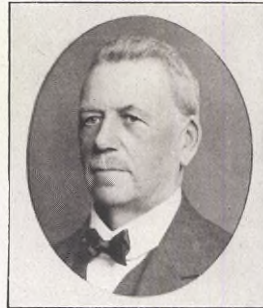
B. A. TARRAS-WAHLBERG.
Nyutnämnd överste och chef
f. Smålands artilleriregemente.*

L. LILLIEHÖÖK.
Nyutnämnd överste och chef
för Vendes artilleriregemente.*

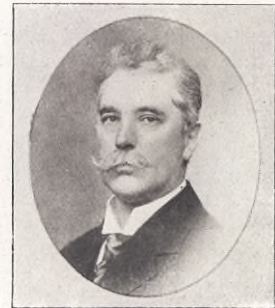
J. H. A. FLODMARK.
F. d. Arkivarie. — Stockholm.
85 år 9 sept.*

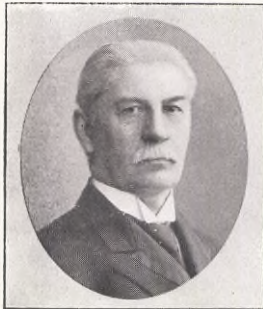
G. A. ALDÉN.
Skriftställare. — Stockholm.
70 år 16 sept.*

L. G. MELLÉN.
Rektor. — Göteborg.
55 år 25 sept.*

S. J. NYLUND.
Undervisningsråd. — Stock-
holm. 50 år 6 sept.*

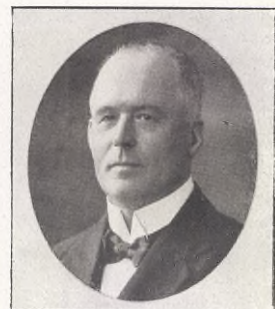
E. R. V. HEDENSTIERNA.
F. d. Borgmästare. — Sthlm.
75 år 28 sept.*

A. L. SCHULTZBERG.
Landskapsmålare. — Sthlm.
60 år 28 sept.*

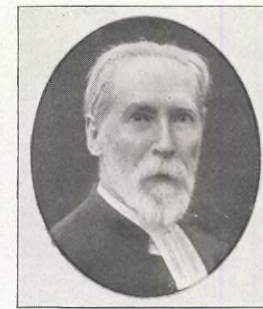
G. AHLSTRÖM.
Professor. — Lund.
60 år 25 sept.*

P. A. LEANDER.
Professor. — Göteborg.
50 år 18 sept.*

K. F. THUNANDER.
Kontr.-prost. Kyrkoh. — Stora
Sundby. — 75 år 16 sept.*

M. J. N. WIESELGREN.
Prost. Kyrkoherde. — Göte-
borg. — 70 år 19 sept.*

A. W. HAMNE.
Prov.-läkare. — Järvsö.
60 år 18 sept.*

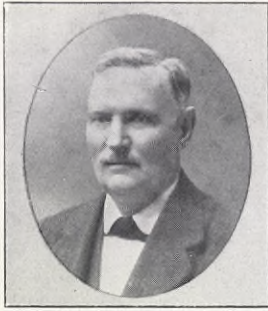

G. H. FJELLANDER.
Förste Prov.-läk. — Västerås.
50 år 18 sept.*

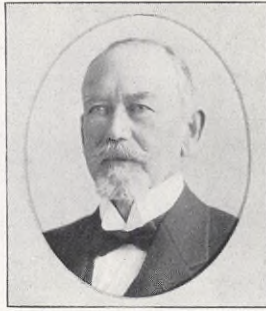
Kliché: Aug. Sjöbergs Klichéanst., Gbg

* Data å sidan 833

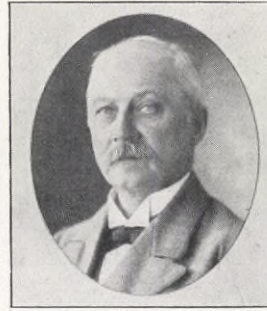
VECKANS PORTRÄTTGALLERI

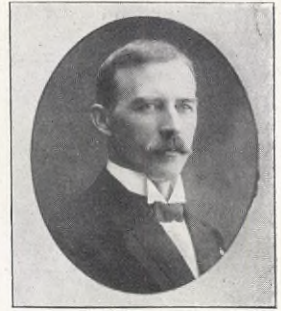
N. H. WIKLUND.
F. d. Handlande. — Mjölby.
70 år 15 sept.*

P. F. BJÖRKMAN.
F. d. Postmästare. — Kalmar.
70 år 15 sept.

F. G. A. VON MÜHLENFELS.
Postmäst re. — Filipstad.
60 år 12 sept.

A. R. OLSON.
Redaktör. — Åmål.
50 år 13 sept.*

J. G. G. AMÉEN.
Överste. — Stockholm.
55 år 26 sept.*

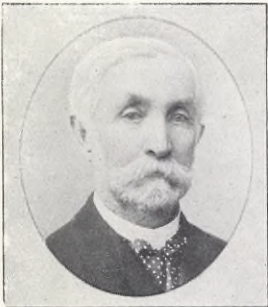
O. E. NYGREN.
Överste. — Stockholm.
50 år 26 sept.*

E. M. H. G:SON TESTRUP.
Nytjänad översteöjtnant o.
chef för Krigshögskolan.*

G. A. LÖFGREN.
Musikdirektör. — Göteborg.
50 år 21 sept.*

A. TÖRNSTEN †.
F. d. Handlande. — Göteborg.
F. 1829. † 7 sept.*

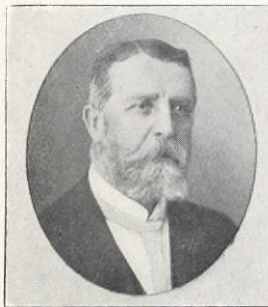
H. A. CARLANDER †.
Direktör. — Saitzöbaden.
F. 1851. † 11 sept.*

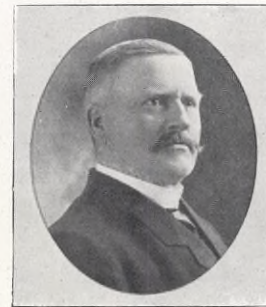
E. A. NORDQUIST †.
Direktör. — Stockholm.
F. 1858. † 9 sept.*

L. JACOBSSON †.
Kassadirektör i Stenhuset.
Sthlm. — F. 1876. † 11 sept.

K. G. ARRHENIUS †.
F. d. Häradshövding. — Karl-
stad — F. 1849. † 7 sept.*

T. TROEDSSON †.
F. d. Riksdagsman. — Björ-
num. Född 1858. † 10 sept.*

A. V. LUNDQVIST †:
Lärov-adjunkt Bibliotekarie.
Ska'a. Född 1861. † 14 sept.*

K. A. NILSON †.
Järnhandlande. — Kristine-
hamn. F. 1864. † 10 sept.*
Küche: Aug. Sjöbergs Kläckare, Gbg

* Data å nästa sida.

CONSTANTIN FALLENUS. F. 1862, uljtn. v. A. Livg. 81, ljtn. v. Genstaben 91, övljtn. där 04, chef f. krigshögsk. 05-07, tf. chef f. Norrb. reg. o. överste i an. 06, tf. kommandant i Boden 06-07, överste o. sek.-chef f. Göta livg. 08-15, generalmajor o. chef f. I:a arméfördeln. 15, f. 6:e arméfördeln. sdn 17, i dagarne utn. t. gen.-ljtn. i armén. Led. av Krigsvet.-akad., dess sekr. sdn 06, led. av Krigshövr. 10-15. Mil. förl.

LUUVIG HAMMARSKJÖLD. F. 1869, uljtn. v. Svea art.-reg. 89, kapt. där 04, major i an o. chef f. Art.-staben 09-12, övljtn. v. Boden-Karlsb. art.-reg. 13, överste o. chef f. Smålt. art.-reg. 15; i dagarne utn. t. överste o. chef f. Svea art.-reg. Led. av Krigsvet.-akad.

TARRAS-WAHLBERG. F. 1871, uljtn. v. Svea art.-reg. 92, kapt. v. Genstaben 04, i reg. 05, v. reg. 09, major v. Genstaben 12, öv.-ljtn. o. chef f. Gottl. art.-kår 15, överste o. chef f. Vendes art.-reg. 19, i dagarne utn. t. överste o. chef f. Smålt. art.-reg. Adj. h. Konungen 08, överadj. 19. Led. av Krigsvet.-akad.

LENNART LILLIEHÖÖK. F. 1872, uljtn. v. Göta art.-reg. 93; ljtn. 03, maj. 16, övljtn. v. Genstaben; övljtn. v. Vendes art.-reg. 18, överst i an 19, tf. chef f. sistn. art.-reg. 21; i dagarne utn. till överste o. chef f. samma reg. Led. av Krigsvet.-akad.

JOHAN FLODMARK. Stud. 63, kamm.-skr. v. Kommerskoll. 75, kont.-sk. i Stockh. drätselndm 80, förestånd. f. Stockholms stads arkiv 96-14; kontroll. v. fondbrötsaukt. 87; ordnat drätselnämndens, polisverkets o. uppbrötsverkets arkiv. Styr.-led. i samt delv. v. stift. av samf. S:t Erik samt Sv. teaterhist. samf. Förf. t. arbeten på sv. teaterhist., Bellmans samt Stockholmsforskn. område.

GUSTAV ALDEN. Stud. 74, fil. kand. 78, lär. v. N. Kalm, i folkhögsk. i Sö. V. s. å. dess rektor 80-89; red.-sekr. i Aft.-bl. 89-11, red. av dess halvveckopp. 96-11, förf. medarbet. utv. sign. Nalde; red. f. Svenska Landsbygdens kommunaltidning sdn 20. Ordf. i Sö. V. komm.-st. led. av skolråd m. 83-89, landstingsman 85-86, ordf. i hush.-gille 86-89, ordf. i Vimmerbyortens lantm.-fören. 86-89. Ordf. i Ad. Fredr. förs. komm. fören. 11-21, av dess kyrkoråd 14-22. På sin tid led. av styr. f. Pedagog. sällsk., Publ. Klubb, Nord. fören. Har sdn 80-talet utövat ett lika omfattande som betydande skriftställarskap, främst att nämna den över hela landet kända "Medborgarens bok", som bjödde utkomma 84 o. av vilken vissa delar utgått i 17 uppl. o. 160 000 ex., medan hans kommunala handböcker ut Hökerbergs förlag utgått i tillf. över en million ex. Biografi o. helids.-portr. årg. XVIII: 50.

GUSTAF MELLÉN. Stud. 86, fil. lic. 84, til. dr. 02, adj. i Stockh. 05, rekt. i Vänersb. 09, v. Latiniärov. i Göteborg. 13; lekt. i Karlstad 15, v. Latiniärov. i Göteborg. 20. Förestånd. f. Wallinska sk. i Stockh. 07-09, insp. f. Lundinska privatsk. sdn 17. Led. av Göteborgs domkap. sdn 20. Stadsfullm. i Vänersb. 10-13, led. av drätselk., folkskolestyr. där. Styr. led. i Vänersb. e. bank 09-13.

SVEN NYLUND. Folkskollär.-ex. 92, anst. v. övningsskolan i Karlstads folkskollär.-semin. samt undervisn. i Värm. l. småskolesemin. 92-95, ord. folkskollär. Stockh. 95-18, med tjänstied. senare å. f. komm. arb. Fr. Skolöverstyr. tillkomst v. olika tillf. tf. ledamot eller sakkunnig; extra led. av Skolöverstyr. 19 o. i slutet av s. å. ord. undervisningsråd. På sin tid led. av huvudsekr. vid Sv. allm. folkskollär.-fören. o. red. f. dess tidskr. sdn 04, led. av dess centralstyr. sdn 15 år, men lämnar samma m. innev. års utg. Led. av lärarläroämnen 12-18. Mångårig led. av Hedv. Eleon. förs. skolråd i Stockh. Har utövat ett flitigt pedagog. skriftställarskap, var bl. a. medarbet. i Sv. Lärarblad. redan under Emil Hammarlunds tid. Utg. lärob. f. folkskolan samt utarbet. ett hertal utredn. rör. vissa sidor av folkskoleväsendet.

ERNST HEDENSTIERNA. Stud. 06, hovr.-ex. 73, länsnot. i Skarab. 1. 78, borgmäst. i Skövde 84-91. Stadsfullm. i Mariestad 78-84. Sekr. o. kamm. i Skarab. 1. landsting 74-03, led. av centralstyr. f. Skarab. i. e. bank 85, ordf. 08. Lanstingsman 03, v. ordf. 11. Led. av hushålln.-sällsk. förvaltn.-utsk. 04. Led. av Riksd. A. K. 06-08, F. K. 09-19, därunder mångårig led. av bankoutsk., dess ordf. 16-19.

ANSHELM SCHULTZBERG. Elev av E. Perséus 81, v. Konstakad. 82-86, akad. k. med. 86, utv. resestip. 88-91. Sveriges konstkommiss. v. världsutställn. i St. Louis 04, v. Nord.-Ungersk konstutställn. i Budapest 06-07, Sv. generalkommiss. v. jubileumsutställn. i Rom 11, Sv. konstkommiss. v. världsutställn. i San Francisco 15. Ordf. i Sv. konstnär.-fören. 18, styr.-led. i Sverige-Amerikastift. v. ordf. i Svensk-amer. sällsk. 22. Ment. hon. i Paris 89, guldm. d. Paris Salon 91, med. i Chicago 93, ment. hon. i Barcelona 98, guldm. d. inställ. av sv. konstutst. i St. Louis 04, 2. kl. guldm. i München 05, guldm. i Buenos Aires 09. Jurymed. v. utställn. i St. Louis 04, Paris höstsalon 07, jub.-utst. i Rom 11, världsutst. i San Francisco 15. Repres. m. mäl. i museerna i Stockh. (Nat.-mus.), Göteborg, Malmö, Köpenhamn, Budapest, St. Louis, Brooklyn, Indianapolis, Bulgarien. Sdn 15 bosatt i Stockh. efter att 98-15 ha varit bosatt o. verksam i Värm. o. Dalarna. Biografi o. helids.-portr. årg. XVI: 41.

GUSTAF AHLSTRÖM. Stud. 81, med. lic. 89, med. dr. 90, prakt. ögonläk. i Göteborg. 90-10; läk. v. Ögonsjukh. där 93. Prof. i oftalmiatrik v. Lunds univ. o. överläk. v. Lunds länsläsar. oftalmiatrik. avd. sdn 10. Med. förl.

PONTUS LÄNDELIN. Stud. 91, fil. lic. 02, fil. dr. 03, doc. i Upps. s. å., adj. v. Lunds h. allm. lärov. 10, doc. i Lund s. å.; professor v. Göteborgsk. (semit. spr.) sdn 17. Ordf. i Klindgillet i Göteborg. sdn 21.

KARL THUNANDER. Stud. 72, prästv. 78, past.-ex. 81, kyrkoh. i Öja sdn 85, post. 12, kontr.-prost i Väster Rekarne kontr. sdn 20. Ordf. i komm.-st. sdn 95; ordf. i bevilln.-beredn. o. tax.-nmd 95-12. Sedan 93 v. ordf. i Centr.-komm. f. sällsk. "Kyrkosångens vänner i Sv. Kyrkan" sdn 93.

MAGNUS WIESELGREN. Stud. 74, prästv. 78, past.-ex. 82, kyrkoh. i St. Lundby 97, i Göteborgs Kristine förs. 04, prost 12. Led. av kyrkofullm., inspekt. v. folkskollär.-semin. ordf. i styr. f. småskolelärarinnesemin., led. av styr. f. Kjelbergiska o. Halliska flickskolorna.

WALFRID HAMNE. Stud. 82, med. lic. 96, tf. prov.-läk. i Järvsö distr. 97-98, prakt. läk. i Bollnäs 98-03, stadsläk. i Säter 03-07, ex. prov.-läk. i Tranås distr. 08-10, prov.-läk. i Slite distr. 14-19, i Järvsö sdn 20, läk. v. spetsläskesjukh. (v. ordf. i dess dir.), förestånd. f. spetsläskesjukv. i Hällsjö. sdn s. å. På sin tid ordf. i stadsfullm. o. hälsovnmnd i Säter.

GUNNAR FJELLANDER. Stud. 90, fil. kand. 93, med. kand. 97, med. lic. 01, underläk. v. lasar. i Falun 01-03, ex. prov.-läk. i Husaby 03-13, förste stadsläk. i Borås 13, förste prov.-läk. i Västm. l. sdn 14. Stadsfullm. i Västerås sdn 20, landstingsman 17-19.

HENRIK WIKLUND. Inneh. på sin tid fr. 92 affär i eget namn i Mjölby. Led. av hälsovnmnd sdn 03, kyrko- o. skolråd sdn 16, led. av styrna i Svdsv. kreditt. a-b. avd.-kontor sdn 15, Mjölby badnr. sdn 96.

AXEL OLSON. Sdn 11 red. f. Provinstantidningen Dalsland i Ämal. Stadsfullm. där sdn 1900, led. av fattigv.-styr. sdn 04, ordf. sdn 18; led. av skolrad. Branchef 07-20. Landstingsman 07-20.

JOHN AMÉN. Uljtn. v. Svea art.-reg. 87, kapt. 03, maj. v. Genstaben 10, v. Göta art.-reg. 12, övljtn. o. chef f. Gottl. art.-kår 13, överste o. insp. f. Trängens 15. Led. av Krigsvet.-akad.

OSCAR NYGREN. Uljt. v. Håls. reg. 92, krigshögsk. 96-98, ljtn. v. Genstaben 02, kapt. där 04, v. Håls. reg. 09; major v. Genstaben 13, övljtn. där 15, souschef v. komm.-exp. s. å., chef f. Krigshögsk. 17, överste i Genstaben o. chef f. Lantförs. komm.-exp. 19. Led. av Krigsvet.-akad.

ERIK TESTRUP. F. 1874, uljtn. v. Kronob. reg. 98, v. Krigshögsk. 04-06, ljtn. v. Genstaben 09, kapt. där 13, Göta livg. fil. 19, major v. Genstaben 19, i dagarne utn. t. översteljtn. där o. chef f. Krigshögsk. Lantmilitär sekr. i försvarsrevisionen. Studieresa v. tyska västfronten 17.

GUSTAF LÖFGREN. Musikdir. v. Älvsb. reg. 87, v. Göta art.-reg. 09, tilldelad kaptenbeställn. v. reg. 22. Solo-klarinetist v. Göteborgs symfoniorkester.

AXEL TÖRNSTEN †. Grund. 55 kolonialvarufirma i eget namn i Göteborg, vilken han inneh. ett trettioårl. år. På sin tid styr.-led. i rederi-bolag. Mångårig led. av styr. f. Gamla Sahlgrenska sjukh. o. av folkskolestyr.

ALBERT CARLANDER †. Etabl. jämte två bröder firmen Biöderna C. i Göteborg 77, kontorschef v. Munkedals bruk 81, verkst. dir. v. Munkedals a-b. 89-17. På sin tid ordf. i komm.-st. Styr.-led. i Munkedals a-b. t. 17, ordf. i Bengtssons elektrokomb. a-b. t. 22; hed.-led. i Munkedals föreläs.-fören. o. i Sv. pappersbruksfören.

ARVID NORDQVIST †. Utg. fr. mand.-inst. 76, öppnade 84 specieraffär i Stockholm, vilken under årens lopp upprövats till en av främsta i sin branch i huvudstaden; affären ombild. 07 till a-b. med N. som verkst. dir. Sdn flera år led. av styr. f. Stockh. spec.-handl.-fören. Stadsfullm. under en period fr. 09, mångårig led. av borgerskap. 50 äldste o. dess bemiddelingskomm., led. av styrna f. borgerskap. gubbhus o. änkehush.

KARL ARRHENIUS †. Stud. 69, hovr.-ex. 72, v. hvd 74, aman. v. domkapitlet i Västerås s. å., aud. i Västm. reg. 80-88, häradshöv. d. Älvdals o. Nyeds doms. 94-18. Stadsfullm. i Karlstad 01-10, mångårig ordf. i drätselkomm. där o. tidigare i Västerås; på sin tid ordf. i fullm. f. Civilstat. änke- o. pup.-kassa. Jägare o. idrottsman, deltog i skapandet av Värm. skidlöparförb. o. Karl.tads skyttefören., mångårig ordf. i den senares styr.

TROED TROEDSSON †. Börj. som lantbr. i Kulleröd, överg. t. industri- o. affärsbanan, överflyttade sin fabriksrör. t. Bjärnum, inom vilket samhälle han var den ledande affärsman, inneh. av firmen T. & Nilsson. Sdn 89 led. av sockn. sparb.-styr., dess ordf. sdn 98; nämndeman 99, senare landstingsman; mångårig led. av municip.-nmd samt av kyrko- o. skolråd; ordf. i vägstyr.; ordf. i Små. e. banks avd.-kont. Led. av Riksd. F. K. 08-11.

VERNER LUNDQVIST †. Stud. 81, fil. kand. 89, ex.-lär. v. Skara folksk.-semin. 90-95, adj. där 96, v. adj. v. Skara allm. lärov. 96-02, aej. i modersm., tyska o. hist. där sdn sistn. årg. Bibliotekarie v. Skara stifts bibl. sdn 05. Led. av kyrkoråd sdn 1900, sekr. i fattigv.-styr. 01-21, ordf. där sdn 14, ordf. i pens.-nmd sdn 14. Stadsfullm. 16-19. Styr.-led. i länets naturskyddsförb.

KARL AUGUST NILSSON †. V. unga år anst. h. järnvarufirma Kjellman & Co. i Kristinehamn o. sdn 98 delägare. Sdn 06 stadsfullm.; sdn 17 dess v. ordf.; v. ordf. i Kristineh. hand.-fören. Landstingsman sdn 10. Sdn sistn. år led. av Riksd. F. K. Led. av bevilln.-utsk. o. tidigare av bankoutsk. Mångårig ordf. i Kristineh. missionsfören.

Till bud å sid. 830.
Det rådde en mer än vanligt stark förväntan och spänning bland premiärpubliken, då *Lorenbergsteatern* i Göteborg den 13 september hissade ridån för sitt andra säsongprogram, den franske författaren Paul Géraldys av en mycket lovordande kritik föregångna komedi *Bröllopsdagar* (Les Noces d'Argent), som härmed i blommande festlig skrud för första gången uppfördes å skandinavisk scen.

Paul Géraldys rykte som en av de främsta talangerna inom samtida fransk dramatik hade väckt förhoppningar, som Bröllopsdagar icke grusade. Denna allmänmänskliga, men djupt sett långt mera tragiska än humoristiska skildring av föräldrars och barns förhållande till varandra äger med sina starkt dramatiska poänger, sin aktfranska lättflytande och naturliga dialog alla förutsättningar att rycka publiken med sig. Detta dock under det oeffergivliga villkoret att rollerna placeras i ratta händer. Ty trots sina stora utstyrelsmöjligheter — det är ju livets största fest som med prakt och glans firas — vädjar dock pjäsen först och sist till skådespelaren. Utan dennes förmåga att i ett vardagligt enkelt och naturligt spel skapa en typ som övertygar och sceniskt fånglar måste den falla.

Lorenbergsteaterns artisters lösning av uppgiften var av den art att man ur skådespelarsynpunkt utan överdrift kan beteckna aftonen såsom en av teaterns glans ullaste. Intresset, kontakten mellan scen och salong slappnade ingen gång under de på varandra i rask fart följande fyra akterna.

Till bild å sid. 834.
Ett av världskrigets mest fruktansvärda och mest betydande slag var utan tvivel det första stora slaget vid Marne den 5-12 september 1914, vars minne i dagarne högtidlighällits med stämmingsfulla franska festligheter. Den segsiutna kampens omedelbara resultat blev, att de då segerrikt framträngande tyska arméerna under bl. a. tyske kronprinsens, hertigens av Württemberg och general v. Klucks befäl hertigades i sin marsch mot hjärtat av Frankrike och tvungos att lämna floden Marnes södra (vänstra) strand för att slutligen stanna ute ter norra sidan av Aisnes dalgång. Bland de franska härförare, som framför allt kunde tillskriva sig äran av segern, voro de under krigets lopp allt mer framträdande gene-

8-ÅRS DAGEN AV SLAGET VID MARNE högtidlighålles å kyrkogården vid Chambry, där gravarne bekransades. Fr. v. å andra bilden synes marskalk French, f. ministern Dumesnil, konseljpresident Poincaré, Lugol, maire i Meaux samt M. Fayolle.

Nederst:
LORETOS MADONNA i förnyad skepnad förd från Rom till katedralen i Loreto i påvens nya bil. T. v.: Kardinal Gasparri vid den högtidliga installationen i Loreto; t. h.: Påvens bil i Vatikanen i vilken helgonbilden tydligt synes.
Text å sid. 829.

ralerna Joffre och Foch. Detta ryktbara slags betydelse låg emellertid icke blott däri, att den fransk-engelska armén räddades från en hotande inneslutning och att tyskarnes frammarsch stäcktes utan även — och icke minst viktigt — däri, att en ny och stärkt anda av hopp och tillförsikt om en för Frankrike lycklig utgång av kriget trots fiendens alla föregående militära framgångar ingjöts hos de kämpande ententetrupperna.

Efter fotografier.

Kliché: Aug. Sjöbergs Klichéanst., Gbg

Efter fotografier.

Kliché: Göta Ritbyrå & Klichéanst., Gbg.